

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

Development Guidelines the Life Quality of Elderly: the Case of the Elderly School at Naratchakuey Subdistrict Municipality, Muang District, NakhonPhanom Province

จุฑาลักษณ์ แสนโท, จารุกัญญา อุดานนท์, กาญจ ดำริสุ

ABSTRACT

The research aimed to study the needs of development the life quality of elderly at the Elderly School, Naratchakuey, NakhonPhanom Province and to study the guidelines of development the life quality of elderly at the Elderly School, Naratchakuey, NakhonPhanom Province. The participants in this research were 228 elderly people and 15 relevant officers. The research instrument included questionnaires and interviews. The data were analyzed by using Descriptive Statistic and Content Analysis. The result of the research revealed that

1. The result of the needs of development the life quality of elderly at the Elderly School, Naratchakuey, Nakhon Phanom Province founded that the elderly needs were high. The needs included physical, mental, social relations, life security and environment.

2. The result of the guidelines of development the life quality of elderly at the Elderly School, Naratchakuey, Nakhon Phanom Province founded that the Elderly School should arrange psychological counseling for the elderly; provide screening services and mental health assessments and promote activities that release their stress and enhance their life valued; participatory activities should be organized in the community of the elderly in order to be acceptable in their community; provide an opportunity for the elderly to perform their talents as a brainstorm in transmission of local wisdom; encourage the elderly to have a career that can make an income; possessed practical plan about shelter which is suitable and safe for the elderly with necessary welfare; prepare mobile units of medical examination services; provide volunteer care and regular home visit for the elderly in the community by arranging a plan to improve the quality of life for the elderly and apply it substantially.

Keywords: Life Quality, Elderly, the Elderly School

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุ จำนวน 228 คน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน ใช้แบบสอบถามและแนวทางการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่าผู้สูงอายุมีความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมากทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านสิ่งแวดล้อม

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่า โรงเรียนผู้สูงอายุควรจัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่บริการตรวจสุขภาพ ผู้สูงอายุ จัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุภายในชุมชนและควรจัดให้มีการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ควรจัดให้มีการให้คำปรึกษาปัญหาด้านจิตใจสำหรับผู้สูงอายุ จัดให้มีการให้บริการคัดกรองและประเมินสุขภาพจิตและส่งเสริมกิจกรรมที่ผ่อนคลายความเครียดกังวลและเพิ่มคุณค่าให้ผู้สูงอายุ ควรจัดให้มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในชุมชนของผู้สูงอายุได้มีบทบาทและเป็นที่ยอมรับ เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะเป็นคลังสมองในการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีอาชีพการงานและมีรายได้ โรงเรียนผู้สูงอายุมีแผนงานที่นำไปสู่การปฏิบัติได้จริงให้ผู้สูงอายุได้รับความปลอดภัยและมีที่พักอาศัยที่เหมาะสมตามมาตรฐาน มีสวัสดิการที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ โดยให้มีการจัดทำเป็นแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต, ผู้สูงอายุ, โรงเรียนผู้สูงอายุ

บทนำ

ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างถาวร จากนโยบายประชากรและการวางแผนครอบครัวที่ประสบความสำเร็จในอดีต รวมถึงความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้คนไทยมีสุขภาพที่ดีขึ้น มีอายุยืนยาวขึ้น มีการศึกษา ทักษะและความรู้ดีขึ้น

ผลสำเร็จดังกล่าวมีผลให้ภาวะเจริญพันธุ์และอัตราประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานมีแนวโน้มลดลง ขณะที่ประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงปี 2573 คนไทยเกือบ 1 ใน 4 จะเป็นประชากรผู้สูงอายุ จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติ ขณะเดียวกันภาวะพึ่งพิงของประชากรวัยแรงงานใน

การดูแลเด็กและผู้สูงอายุจะเพิ่มสูงขึ้น ผู้สูงอายุมีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับช่วงวัยและสุขภาพมากขึ้น ทั้งด้านสุขภาพ ความเจ็บป่วย อาชีพและรายได้ ซึ่งเป็นเหตุผลที่ผู้สูงอายุมีความต้องการและมีความจำเป็นในการรับสวัสดิการสังคมจากรัฐและจากภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและดำรงอยู่อย่างสมศักดิ์ศรี (สุภารัตน์ สุตสมบุรณ์, 2557)

จากคำแถลงนโยบาย ของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557 โดยหนึ่งในนโยบายได้แสดงให้เห็นว่า รัฐบาลยังได้ให้ความสำคัญของการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีงานหรือกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อสร้างสรรค์และไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคตโดยจัดเตรียมระบบการดูแลในบ้าน สถานพักฟื้น และโรงพยาบาล ที่เป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัว รวมทั้งพัฒนาระบบการเงินการคลังสำหรับผู้สูงอายุ โดยสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูประบบรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย เพื่อดำเนินการตามวาระปฏิรูป พัฒนาข้อเสนอการปฏิรูปตามวาระปฏิรูปที่ 30: การปฏิรูประบบเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยด้านเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม โดยมีเป้าประสงค์การปฏิรูประบบรองรับสังคมสูงวัย กล่าวคือ ประชากรไทยพึ่งตนเองได้นานที่สุด มีหลักประกันทางรายได้ที่มั่นคงไปจนบั้นปลายของชีวิต และมีส่วนร่วมเป็นพลังให้กับสังคมได้นานที่สุด รัฐ เอกชน ท้องถิ่น ภาคประชาชน มี

ส่วนร่วมในการส่งเสริมความอยู่ดีมีสุขของประชากรทุกวัยตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพของครอบครัวและชุมชนในการรองรับสังคมสูงวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ, 2558)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ได้ตระหนักถึงเรื่องการจัดสวัสดิการสังคม จึงได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญภายใต้แนวคิด 4 ประการ คือ เป็นสวัสดิการที่ดูแลคนไทยตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นสวัสดิการที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำของสังคมไทยในระยะยาวและเป็นระบบสวัสดิการที่นำไปสู่ความเป็นสังคมของระบบสวัสดิการ มีการมองเป็นภาพรวมโดยยึดองค์ประกอบของระบบสวัสดิการสังคม หรืออาจเรียกว่า “เสาหลักของระบบสวัสดิการสังคม” (Pillars of Welfare System) ได้แก่ การให้บริการสังคม ระบบประกันสังคม ระบบการช่วยเหลือสังคม และระบบการส่งเสริมสนับสนุนหุ้นส่วนทางสังคม ประการสุดท้ายคือ ต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ทางการเงินและการบริหารจัดการว่าสังคมไทยต้องรับภาระและพร้อมใจกันในการจัดการ โดยภาคส่วนต่าง ๆ ต้องเข้ามามีบทบาทไม่ว่าจะเป็นชุมชน ภาคธุรกิจ และองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (ณิชาณี ฉุนฉลาด, 2558) ซึ่งระบบสวัสดิการที่จำเป็นดังกล่าว มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเป็นอย่างยิ่งกรมสุขภาพจิต (2552) ได้ระบุถึงความหมายของ คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ คือ การที่ผู้สูงอายุมีสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ที่มีความสุข การกินคืออยู่ดี มีเศรษฐกิจที่มั่นคง ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ และมีการดำเนินชีวิต

สภาพความเป็นอยู่ที่ดีได้อย่างเหมาะสม มีองค์ประกอบของผู้สูงอายุ 5 ด้าน ดังนี้ คือ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม 4) ด้านสิ่งแวดล้อม 5) ด้านความมั่นคงในชีวิต แต่อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าปัญหาของผู้สูงอายุที่สำคัญ คือปัญหาทางด้านสุขภาพกาย ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การดูแลอุปการะเลี้ยงดู รายได้ไม่เพียงพอสำหรับการเลี้ยงชีพ อาจจะมีที่อยู่อาศัย ทำให้ได้รับความลำบาก ปัญหาทางด้านความรู้ผู้สูงอายุไม่มีโอกาสได้รับความรู้เพื่อการพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับวัย ปัญหาทางด้านจิตใจที่ผู้สูงอายุจะไม่ได้ได้รับความเอาใจใส่ ทำให้รู้สึกเหงา อังว้าง และปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว ซึ่งโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นอีกสถานที่ที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมขับเคลื่อนควบคู่ไปกับมาตรการอื่นๆ ของรัฐ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ สมาชิกในครอบครัว ชุมชน โรงพยาบาลสาธารณสุขประจำตำบล วัด และท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีภารกิจโดยตรงในการดูแลผู้สูงอายุรวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนและแสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีพื้นที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถ่ายทอดภูมิปัญญา หรือการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นการยกระดับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อให้ผู้สูงอายุมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเอง และชุมชน ให้ประจักษ์ในศักยภาพและพลังของ

ผู้สูงอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี

คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีผู้สูงอายุเป็นจำนวนมากขึ้นและเป็นพื้นที่ใกล้เขตเมือง โดยผลของการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสมและคณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษาในครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนางานด้านคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ในองค์ประกอบคุณภาพของผู้สูงอายุ 5 ด้าน ดังนี้ คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความมั่นคงในชีวิต

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานั้น ผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแบบสัมภาษณ์ โดยมีวิธีการคัดเลือกขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความต้องการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ คือผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 501 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย ณ วันที่ 1 มกราคม 2560) คำนวณหาขนาดตัวอย่างมีกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรสถิติของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ด้วยระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 หรือให้มีการคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 228 คน

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ที่เก็บข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม เป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยเลือกเฉพาะผู้

มีคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย คือเป็นผู้กำหนดกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุหรือเป็นผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย ซึ่งได้จำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญประกอบด้วย คณะกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุฯ จำนวน 7 คน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควายที่รับผิดชอบการดำเนินงานในโรงเรียนผู้สูงอายุ จำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาราชควาย จำนวน 3 คน และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนมที่รับผิดชอบงานผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม

และด้านความมั่นคงในชีวิต เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close-Ended) มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

ทั้งนี้ ได้ตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือในเชิงปริมาณ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนผู้สูงอายุที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือในการหาค่าความเที่ยงหรือความน่าเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.82 เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. ใช้แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ที่เก็บ โดยใช้การสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบล นาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำนวน 15 คน ทั้งนี้ใช้ประเด็นการสัมภาษณ์ที่ได้จากการวิเคราะห์เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมในเชิงปริมาณกับกลุ่มผู้สูงอายุ

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในทางสถิติมาใช้ในการประมวลผลในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้องกับการจัดบริการภายในโรงเรียนผู้สูงอายุ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความมั่นคงในชีวิต ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน

ประเด็น	\bar{X}	S.D	ระดับความต้องการ	ลำดับ
1. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านร่างกาย	4.26	0.69	มาก	1
2. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านจิตใจ	4.14	0.72	มาก	2
3. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสัมพันธภาพทางสังคม	4.10	0.60	มาก	3
4. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสิ่งแวดล้อม	3.95	0.64	มาก	5
5. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านความมั่นคงในชีวิต	4.08	0.66	มาก	4
โดยรวม	4.10	0.66	มาก	

จากตาราง 1 พบว่าผู้สูงอายุมีความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับ

จากมากไปหาน้อย คือกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านร่างกาย มากที่สุด รองลงมา คือด้านจิตใจ ลำดับถัดมาคือ ด้านสัมพันธภาพทางสังคมต่อมาคือด้านความมั่นคงในชีวิต และสุดท้ายคือด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านร่างกาย

ประเด็น	\bar{X}	S.D	ระดับความต้องการ	ลำดับ
1. ต้องการให้มีหน่วยเคลื่อนที่บริการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ	4.42	0.66	มาก	1
2. ต้องการให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุภายในชุมชน	4.28	0.78	มาก	2
3. ต้องการให้มีการจัดบริการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุภายในชุมชน เช่น การแพทย์แผนไทย	4.16	0.65	มาก	4

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็น	\bar{X}	S.D	ระดับความ ต้องการ	ลำดับ
4. ต้องการให้มีการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุในชุมชน อย่างสม่ำเสมอ	4.20	0.69	มาก	3
โดยรวม	4.26	0.69	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาความ
ต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ
ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย
อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านร่างกาย พบว่า
อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียง
จากลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ต้องการให้มีหน่วย

เคลื่อนที่บริการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ รองลงมาคือ
ต้องการให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุภายในชุมชน
ลำดับถัดมาคือ ต้องการให้มีการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ
ในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และสุดท้ายต้องการให้มี
การจัดบริการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพ
ผู้สูงอายุภายในชุมชน เช่น การแพทย์แผนไทย

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านจิตใจ

ประเด็น	\bar{X}	S.D	ระดับความ ต้องการ	ลำดับ
1. ต้องการให้มีการส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้ ท่องเที่ยวและพักผ่อน ในเทศกาลต่าง ๆ	4.12	0.83	มาก	3
2. ต้องการให้มีการให้มีบริการคัดกรองและ ประเมินสุขภาพจิตสำหรับผู้สูงอายุ	4.24	0.64	มาก	2
3. ต้องการให้มีการให้คำปรึกษาปัญหาด้านจิตใจ สำหรับผู้สูงอายุ	4.32	0.61	มาก	1
4. ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมใน ชุมชนของผู้สูงอายุ เพื่อให้เห็นคุณค่าและ ศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ อย่างสม่ำเสมอ	3.89	0.82	มาก	4
โดยรวม	4.14	0.72	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านจิตใจ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ต้องการให้มีการให้คำปรึกษาปัญหาด้านจิตใจสำหรับผู้สูงอายุ

รองลงมาคือ ต้องการให้มีการให้บริการคัดกรองและประเมินสุขภาพจิตสำหรับผู้สูงอายุ ต้องการให้มีการส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้ท่องเที่ยวและพักผ่อน ในเทศกาลต่าง ๆ และสุดท้ายคือต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในชุมชนของผู้สูงอายุ เพื่อให้เห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอ

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านสัมพันธภาพทางสังคม

ประเด็น	\bar{X}	S.D	ระดับความต้องการ	ลำดับ
1. ต้องการให้ส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุภายในชุมชนให้มีความต่อเนื่อง	4.12	0.63	มาก	2
2. ต้องการให้มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมช่วยเหลือให้บริการผู้สูงอายุ	3.86	0.64	มาก	4
3. ต้องการให้มีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะเป็นคนหลังสมอง เช่น การเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.38	0.51	มาก	1
4. ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานสำหรับผู้สูงอายุ	4.04	0.60	มาก	3
โดยรวม	4.10	0.60	มาก	

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านสัมพันธภาพทางสังคม พบว่า อยู่ในระดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ต้องการให้การเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะ

เป็นคนหลังสมอง เช่น การเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น รองลงมาคือต้องการให้มีการส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุภายในชุมชนให้มีความต่อเนื่อง ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานสำหรับผู้สูงอายุ และสุดท้ายคือต้องการให้มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมช่วยเหลือให้บริการผู้สูงอายุ ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านสิ่งแวดล้อม

ประเด็น	\bar{X}	S.D	ระดับความต้องการ	ลำดับ
1. ต้องการให้มีการจัดสถานที่สวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกาย และพักผ่อนที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ	3.92	0.63	มาก	3
2. ต้องการให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุในชุมชน เช่น ห้องน้ำสาธารณะที่เหมาะสม รววจับ ทางลาดและป้ายบอกทาง เป็นต้น	3.96	0.72	มาก	2
3. ต้องการให้มีโครงการจัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะไร้ที่พึ่งพิง	4.07	0.54	มาก	1
4. ต้องการให้มีโครงการซ่อมแซมบ้านให้แก่ผู้สูงอายุที่ยากไร้	3.85	0.67	มาก	4
โดยรวม	3.95	0.64	มาก	

จากตารางที่ 5 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลนาราชควาย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนมด้านที่อยู่อาศัย พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ต้องการให้มีโครงการจัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะไร้ที่พึ่งพิง รองลงมาคือต้องการให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก

ให้กับผู้สูงอายุในชุมชน เช่น ห้องน้ำสาธารณะที่เหมาะสม รววจับ ทางลาดและป้ายบอกทาง เป็นต้น ต้องการให้มีการจัดสถานที่สวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกาย และพักผ่อนที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ และสุดท้ายคือต้องการให้มีโครงการซ่อมแซมบ้านให้แก่ผู้สูงอายุที่ยากไร้ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านความมั่นคงในชีวิต

ประเด็น	\bar{X}	S.D	ระดับความต้องการ	ลำดับ
1. ต้องการเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ	4.27	0.76	มาก	2
2. ต้องการให้มีการฝึกอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ	4.32	0.67	มาก	1
3. ต้องการให้มีการจัดหางานที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ	3.86	0.70	มาก	4
4. ต้องการให้มีสถานที่จำหน่ายสินค้าสำหรับผู้สูงอายุผลิตภัณฑ์	3.89	0.51	มาก	3
โดยรวม	4.08	0.66	มาก	

จากตารางที่ 6 ผลการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านความมั่นคงในชีวิต พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ต้องการให้มีการฝึกอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ รองลงมาคือ ต้องการเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ ต่อมาคือ ต้องการให้มีสถานที่จำหน่ายสินค้าสำหรับผู้สูงอายุผลิตภัณฑ์ และสุดท้ายคือ ต้องการให้มีการจัดหางานที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

2.1 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านร่างกาย เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิทยาลัยผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย ควรจัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่บริการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ จัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุภายในชุมชนและควรจัดให้มีการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุในชุมชนอย่างสม่ำเสมอตามลำดับ โดยมีการจัดให้มีการทำแผนงานด้านคุณภาพชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

2.2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านจิตใจ เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิทยาลัยผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย ควรจัดให้มี

การให้คำปรึกษาปัญหาด้านจิตใจสำหรับผู้สูงอายุ จัดให้มีการให้บริการคัดกรองและประเมินสุขภาพจิตและส่งเสริมกิจกรรมที่ผ่อนคลาย ความเครียดกังวลและเพิ่มคุณค่าให้ผู้สูงอายุ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รู้สึกถึงการมีคุณค่าของตนเอง และสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยสภาวะทางจิตใจที่สมบูรณ์

2.3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านสัมพันธภาพทางสังคม เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย ควรจัดให้มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในชุมชนของผู้สูงอายุได้มีบทบาทและเป็นที่ยอมรับ เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะเป็นคลังสมองในการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การเป็นวิทยากรให้กับโรงเรียนในท้องถิ่น การเป็นครูภูมิปัญญาให้กับชุมชน และโรงเรียนผู้สูงอายุควรจัดให้มีการส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้สูงอายุ ได้ท่องเที่ยวและพักผ่อน ในเทศกาลต่าง ๆ โดยให้มีการจัดทำเป็นแผนกิจกรรมที่สามารถดึงการมีส่วนร่วมขององค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ เป็นผู้จัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุ

2.4 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย ควรมีแผนเพื่อสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ

มีการคมนาคมสะดวกโดยเฉพาะการเดินทางมาร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนผู้สูงอายุ และภายในโรงเรียนผู้สูงอายุควรจัดให้มีแหล่งประโยชน์ที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวก เช่น ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางต่าง ๆ

2.5 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย ควรมีแผนการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีอาชีพการงานและมีรายได้ โดยการฝึกอาชีพที่พัฒนาทักษะและสามารถสร้างเป็นรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่พักอาศัยที่เหมาะสมตามมาตรฐานโดยการได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการประสานงานให้มีสวัสดิการที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุตามความจำเป็น โดยให้มีการจัดทำเป็นแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ดึงการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าผู้สูงอายุมีความต้องการการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านร่างกาย มากที่สุด

รองลงมาคือด้านจิตใจ ลำดับถัดมาคือด้านสัมพันธภาพทางสังคมต่อมาคือด้านความมั่นคงในชีวิต และสุดท้ายคือด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของประสงค์ ชาญช่วง (2554) ที่ได้วิจัยเรื่องการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร โดยผลการวิจัยได้ระบุถึงสิ่งที่ผู้สูงอายุต้องการเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตด้านร่างกายที่ดี ได้แก่ การได้รับการดูแลจากรัฐอย่างต่อเนื่อง โดยมีแหล่งบริการด้านสุขภาพอนามัย ที่อยู่ไม่ไกลและสะดวกในการเดินทาง รัฐควรจัดให้มีการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และจัดหาที่ออกกำลังกายให้กับชุมชนหรือหมู่บ้าน มีเครื่องเล่น เช่น จักรยานถีบอยู่กับที่ เครื่องโยก เป็นต้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิษฐา คงบรรทัดและประชาสรวด์ แสนภักดี (2557) ที่ได้ศึกษาความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น ที่ได้ศึกษาประเมินความสอดคล้องระหว่าง สวัสดิการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรให้กับความต้องการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผลการศึกษาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดสรรสวัสดิการของผู้สูงอายุด้านสุขภาพอนามัย ซึ่งผู้สูงอายุต้องการได้รับการจัดสวัสดิการ คือการจัดอบรมให้ความรู้การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ซึ่งการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือการจัดบริการรถรับส่งผู้ป่วยกรณีฉุกเฉินและผู้ป่วยเรื้อรัง

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่า โรงเรียนผู้สูงอายุควรจัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่บริการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ จัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุภายในชุมชนและควรจัดให้มีการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ควรจัดให้มีการให้คำปรึกษาปัญหาด้านจิตใจสำหรับผู้สูงอายุ จัดให้มีการให้มีบริการคัดกรองและประเมินสุขภาพจิตและส่งเสริมกิจกรรมที่ผ่อนคลายความเครียดกังวลและเพิ่มคุณค่าให้ผู้สูงอายุ ควรจัดให้มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในชุมชนของผู้สูงอายุได้มีบทบาทและเป็นที่ยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอมริน อินไซ และสุวัฒน์ อินทรประไพ (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่องการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาซ่า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยศึกษาถึงรูปแบบการดำเนินงานและแนวทางการปรับปรุงการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาซ่า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ คือเรื่องมาตรการให้บริการผู้สูงอายุและการจัดกิจกรรมเพื่อให้สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศุทธิพนิต บุญเรือง (2550) ความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งเป็นสัตว์การสังคม มีความต้องการความรัก การดูแลเอาใจใส่ โดยเฉพาะในวัยผู้สูงอายุที่จะมีความรู้สึกโดดเดี่ยวและไร้คุณค่า แต่หากได้

เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม กิจกรรมนันทนาการ จะเป็นการกระตุ้นให้ผู้สูงอายุรู้สึกผ่อนคลาย มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อสุขภาพจิตที่ดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้กับผู้สูงอายุได้ต่อไป

(1) โรงเรียนผู้สูงอายุสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาเป็นโครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ และสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ โดยเฉพาะด้านร่างกาย ที่ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านนี้มากที่สุด

(2) โรงเรียนผู้สูงอายุสามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดแผนการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุเข้ามามีบทบาทใน กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนและสังคมให้มากขึ้น โดยเน้นบทบาทในด้านการถ่ายทอดภูมิปัญญาและประสบการณ์ที่มีอยู่ไปสู่คนรุ่นหลัง ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนได้อีกทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

(2) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการดึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนให้มามีบทบาทต่อการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ อันจะก่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชนิษฐา คงบรรทัดและประชาสวรรณค์ แสนภักดี. (2557). *ความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น*. รายงานการศึกษาอิสระวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ. (2545). *แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ณิชาณี ฉุนฉลาด. (2558). *การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย (Social Welfare for the Elderly in Thailand)*. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2559, จาก <http://library2.parliament.go.th/wichakarn/content-digest/digest021.pdf>.
- ประสงค์ ชาญช่าง. (2554). การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี*. 3(3): 66-78.
- ระพีพรรณ คำหอม. (2549) *สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิก.

- ศศิพัฒน์ ยอดเพชรและวรรณลักษณ์ เมียนเกิด. (2551). การเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ของผู้สูงอายุ (ฉบับเผยแพร่ประชาชน). กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ก็อปปี.
- ศุทธิพนิต บุญเรือง. (2550). ความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาล ตำบล พยุหะ จังหวัดศรีสะเกษ. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมสมัย พิลาแดงและคณะ. (2557). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลดงพญา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารการบริหารปกครอง. 3(1) :133-148.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ. (2558). วาระ ปฏิรูปที่ 30: การปฏิรูประบบเพื่อรองรับสังคมสูงวัย. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการที่ 2. (2558). การจัดระบบการดูแลทางสังคมและระบบการดูแล ระยะเวลาสำหรับผู้สูงอายุในครอบครัวและชุมชน. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2559, จาก <file:///C:/Users/Administrator/Downloads/57835b519d657.pdf>
- สุดารัตน์ สุดสมบุญ. (2557). สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้. 7(1): 73-82.
- อมริน อินโซและสุวัฒน์ อินทรประไพ. (2558). การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วน ตำบลนาซำ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.